

TORONTÁL

Előfizetési árak:
 Egész évre ——— 24 kor.
 Félévre ——— 12 :
 Negyedévre ——— 6 :
 Egy óra ——— 2 :
 — Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
 a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
 Azonkívül az összes hirdetési
 irodákban.

Megjelenik
 vasár- és ünnepnapok kivételével
 mindennap délután 5 órakor.

POLITIKAI NAPILAP.

Felölös szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Nagybecskerek, 1902.

XXXI. évfolyam. 85. szám.

Hétfő, április 14.

Az új tanfelügyelő programja.

Nagybecskerek, április 14.

Dr. Pacséri Károly, Torontálvármegye ujonnan kinevezett tanfelügyelője mai ülésében mutatkozott be a közigazgatási bizottságnak s ez alkalomból a következő figyelemre méltó programot adta:

Cicero szavai jutnak eszembe, midőn először lépett a forumon a római polgárok elé. A rostrumra lépve, ezeket mondá: „A veletek való érintkezés nekem felette kellemesnek, ezen hely pedig a tevékenységre igen alkalmasnak, a szónoklásra legdiszesebbnek látszik.” Nekem is a közigazgatási bizottságban kijelölt előadói szék a legdiszesebbnek, a bizottságban való működés a tevékenységre a legalkalmasabbnak látszik s azt óhajtanám, hogy a tekintetes bizottság tagjaival való érintkezésem is mindig a legkellemesebb legyen.

Hazánk törvényei a népoktatás terén a közigazgatási bizottságra felette fontos feladatokat róttak. Nem tartom szükségtelennek idézni az erre vonatkozó törvényszakaszokat. A közigazgatási bizottságról szóló 1876. évi VI. t.-c. 30. §. ekként szól:

30. §. Az illető közigazgatási járási közegek által a törvény értelmében felügyeltet arra:

hogy a népiskolákban oly tankönyvek, melyek sem a kormány, sem a felekezeti iskolákat illetőleg jogosult hatóság által engedélyezve nincsenek, vagy a kormány által épen eltűntve vannak, ne használtassanak;

hogy a tanköteles gyermekek a törvény értelmében iskolába járjanak;

hogy a tanítók fizetése rendesen kiszolgáltassék;

hogy az épületek kellő karban legyenek.

2. Intézkedik aziránt, hogy a közokt. miniszternek az iskolai törvény végrehajtására vonatkozó rendeletei, valamint a tanfelügyelőnek a törvény, a miniszter utasításai avagy a közigazgatási bizottság határozatai értelmében kelt intézkedései a községi és felekezeti iskolai hatóságok által kellő időben foganatosítottassanak, hogy általában a törvényhatósági tisztviselők a tanfelügyelőt törvényes eljárásában és az 1876. évi VI. t.-cikk 30. és 32. §§-aiban körülírt teendők teljesítésében az illető iskolai hatóságokat támogassák és felügyeljenek arra, hogy a községi és felekezeti iskolai hatóságok az iskolaügyben kötelesegeiket rendesen teljesítsék.

Ezen törvényszakaszokban oly kulturális erő van letéve, mely nem egy megye, de az egész népoktatás ügyét a legmagasabb fejlődésre képes juttatni, ha ezen erő kellőképp és oly irányban használtatik ki, milyenbe azt a jelenlegi közoktatásügyi miniszter, dr. Wlassics Gyula terelte. Az ő bölcs kormánya alatt a népoktatásügy oly nagy fellendülést nyert, mely páratlanul áll alkotmányos életünk 34 éves rövid életében. Nem akarok itt dicsőhymuszokat zengeni, a legutóbbi 6 évben a népoktatásügy terén elért eredményeket tények igazolják, melyek jobban zengenek a legszebb dicsőhymuszoknál.

Midőn azonban a miniszteri évi jelentésekben számbelileg vázolt eredményekre utalok, nem mulasztatom el a miniszteriumban öt év előtt történt berendeltségem idejéből azon közvetlen tapasztalatra is utalni, hogy dr. Wlassics vívmányai

hazánk népoktatásügye terén onnan erednek, mivel Halász Ferenc osztálytanácsosban egy kiváló szakképzettséggel, nagy munkaerővel és buzgósággal megáldott segítőtársat bir, kinek oldalán, mint szerény munkatárs voltam szerencsés az eredményes tanügyi politika titkait megismerni. Csakis ezen szerencsés körülménynél fogva mertem vállalkozni ily nagy és fontos tanterület vezetésére, milyen a torontálmegyei.

Azon meggyőződéstől azonban legjobban vagyok áthatva, hogy eredményeket ezen megyében csak akkor fogok elérhetni, ha a tek. közigazgatási bizottság bizalmát s ebből kifolyó támogatását szerencsés leszek elnyerhetni. A bizalom alapja minden hazafias ténykedésnek. Ha a bizalom hiányzik, hiányzik a jóindulat, hiányzik a támogatás. Tisztelettel kérem a tekintetes közigazgatási bizottságot, előlegezze működésem megkezdésekor azon bizalmat, mely nélkül működésem jól meg sem kezdődhetik. „Dimidium fecit, qui bene coepit”. „Az eredmény felét elérte az, ki jól kezdett”.

A jó kezdés érdekében kérem a tekintetes bizottságot, nézzen bizalommal működésem elé, én igyekezni fogok szerény tehetségeimmel a bizalmat, ha nem is kiérdemelni, de meghálálni. Hálám az lesz, hogy igyekezni fogok Torontálban egy a magyar haza és az egységes magyar nemzeti állameszme forró szeretetétől áthatott tanügyi politikát létesíteni, mely nem az üres frázisok, hanem a tények mezején fog működni. Előre is jelzem azonban, hogy működésem közokt. miniszterem kegyelmes uram magas intenciójához képest arra fog törekedni, hogy Torontálban a magyar állam jellegét alkotó magyar faj kulturális súlyát emeljem, hogy az idegen ajku honfitársaimat a magyar állameszme szeretetében egyesítem. Ezen működésem nem lehet romboló, hanem csak építő, nem a szétválasztó, hanem az összekötő kapcsokat fogja keresni, kiindulva azon alapigazságból: „Concordia parvae res crescunt, discordia maximae dilabuntur”. Egyetértés nagygyá teszi, visszavonás, széthúzás pedig lassan élő méregként végre megöli a nemzetet.

Ezen nehéz, de a honfui köteleességek közt legszebb feladat megoldására kérem a tekintetes közigazgatási bizottság bizalmát, jóindulatát, támogatását.

Babits József ünneplése.

(Saját tudósítónktól.)

Zsombolya, április 13.

Csöndes községünknek régen volt oly zajos napja, mint a mai. De érthető, hogy az az őszinte ragaszkodás és szeretet, melylyel e járás egész lakossága viseltetik Babits József tiszteletreméltó személye iránt, tüntető kifejezést keresett, mikor arról volt szó, hogy a választókerület ünnepelje a volt képviselőjét. Hogy miképpen ünnepelték: az egyaránt büszkeségére szolgálhat Babits Józsefnek és volt kerületének.

E lap hasábjain már meg volt írva, hogy a kerület lakossága Babits József áldásos működéseinek emlékét jótékony alappal örökítik meg, melyhez maga Babits is ezer koronával járul hozzá. Ma adták át a nemes gondolkozású férfunak az alapítvány díszes alapító oklevelét s ez alkalomból Babits József fényes óvációknak volt központja.

A kaszinó helyiségei alig voltak képesek befogadni azt a nagy számu ünneplő közönséget, mely jelen kívánt lenni a közszeretnek örvendő férfiu ez örömnappján. Egy egész járásból sereglett össze közéletünk színe-java, közte dr. Dellimanics Lajos alispán, az ünneplést régi jó barátja. Ott volt Csekonic Sándor gróf, Cordier Imre és Crettier Adolf földbirtokosok, Foriss József, és Uzbasich Gáspár főszolgabírák, dr. Ferch Ödön kir. közjegyző, dr. Csávossy Ignác és Keresztes György tb. főszolgabírák, Viszkidenszky Gusztáv, tb. főügyész, Baár József és Christ Frigyes jószágigazgató, Bezuk Lajos és István földbirtokosok, Várnay Imre és dr. Ferch József ügyvédek, Rösér Ádám takarékpénztári igazgató, dr. Muraközy körorvos és a járás számos előkelő lakosa.

11 órakor már zsufolásig megtelt a kaszinó, amikor a küldöttség az ünneplést ment, hogy megjelenésre kérje fel. Harsogó, szümi nem akaró éljenzés hangzott fel, mikor Babits József a teremben megjelent, mely csak akkor csillapodott le, mikor dr. Ferch Ödön lendületes, megkapó beszédben ecsetelvén Babits érdemeit, az ünneplésnek átadta az alapítványi oklevelet. Babits a nála megszokott szerénységgel elhárította magáról a róla elmondott dicsőretet, de megígérte, hogy a jövőben is minden törekvését embertársai boldogítására fogja fordítani. (Lelkes éljenzés.)

Ezután következett a diszebed, melyen közel 200-an vettek részt. Az első felköszöntőt Viszkidenszky Gusztáv mondta, lelkes szavakban ünneplvén Babits Józsefet. Majd az ünneplést szólalt fel, megköszönvén azokat a szép szavakat, melyekben működését, mint mondá, érdemeim felül elismerték. Poharat emeli a zsombolyai kerület választó polgárainak jólétére és egészségére. (Percekig tartó éljenzés és taps.) Ezután Várnay Imre mondott pompás pohárköszöntőt dr. Dellimanics alispán egészségére, mit szintén zajos éljenzés követett. Dr. Dellimanics lelkes örömeinek ad kifejezést a ma is tapasztalt egyetértés felett. Kívánja, hogy ilyen legyen a közélet az egész hazában, de különösen Torontálban. Arra kéri a Mindenhatót, hogy e méltánytalanul meghurcolt vármegye ismét arra a piedestálra emeltesse, melyet megérdemel. (Zajos éljenzés.)

Mondtak még számos sikerült felköszöntőt, úgy hogy a lakoma csak a késő délutáni órákban ért véget.

Az iparkiállítás.

Nagybecskerek, április 14.

A helyi iparkiállítás rendező-bizottsága tegnap d. e. ülést tartott, melyen a következő határozatokat hozta:

Gunesch János galvanoplasztikus Pusztasz. Lőrincről galvanoplasztikai tárgyai kiállítására, a „Victoria” zászló és díszítő vállalat a kiállítás díszítésére és műtárgyainak kiállítására kér engedélyt. A rendező-bizottság e két kérelmezőnek helyt nem adhat a kiállításon, tekintettel az alapszabályok 4. §-ára, mely szerint a kiállításon csak a város területén lakó iparosok állíthatnak ki.

Térdíjat nem szed a bizottság, azonban kisebb termékért egyes vagy együttes kiállítóktól 10 koronát, nagyobb termékért 20 koronát fog szedni. 1 cukrászda, 2 büffé, 1 kávé és italok elárúsítója számára tart fenn helyiséget. E helyiségekért térdíjat szed. Aki maga állít felszert, térdíjat nem fizet, az iparos tanonciskola és a kerítés sem, kis helyet elfoglaló iparosok sem. A

kiállítás költségei egy része fedezésére a kiállítás eladott és ugyanott megrendelt tárgyak után 5% díjat fog szedni.

A kiállítás megnyitása tartamára, az első nap délelőttjére a belépődíj 1 korona, egyéb napokra 40 fillérben állapított meg. Egy később meghatározandó napon ingyen lesz a kiállítás megtekinthető. Knyaskó Lajos a polg. és felsőkereskedelmi iskola igazgatója egy sorsjáték-bizottságot fog alakítani.

Az izraelita nőegylet Eisenstädter Julia elnöke alatt f. hó 13-án választmányi ülést tartott. Az egylet belügyeinek letárgyalása után elnöknő kimerítő tájékoztató előadásában a helyben létesítendő iparkiállítás eszméjét, célját és módozatát ecsetelvén, a teljes számban megjelent tagokat az ügy támogatására és előbbre vitelére buzdította.

A választmány elnöknő előadását tetszéssel fogadta és minden egyes tag készséggel vállalkozott a maga körében az eszme céljainak szolgálni.

Iparosaink folytatólagos névsora a következő:

Hímző ipar: Jokly Irma, özv. Bakalovits Emilia fehér és színes hímzők, Albrecht Mariska fehér, színes és aranyhímző, Balogh Ida és Schneider Lujza fehér és színes hímző.

Kelme- és gyapjufestők: Nack Gyula és Funk Alojzia.

Mű- és selyemfestő és vegyítisztító: Pierre János.

Tímárok: Eckstein F., Steinmetz Antal, Steinmetz Máttyás, Steinmetz István és Karabocz Nándor.

Szűgyártók: Frank Jakab, Bauer Péter Pál, Steckhardt Ferenc és Ruck János.

Kötélverők: Csucsner Farkas, Szegfü János, Pálffy Sándor, Bayer Ferenc, özv. Boleszny Brigitta és Nemes Lipót.

Szitakötők: Feigl Rezső és Jeremie Antal.

Nyergesek: Stefany Ede, Wälder János, Bayer János és Amend Ferenc.

Szapanosok: Ambrózy József, özv. Lukits Milosné és Heller Mór.

Fazekások: Benkóczy Ilés, Mihály Antal, Mihály István, Mezei Lajos, Vragovits Imre, özv. Pavlovits Józsefné, Szabó Lál, Fábian József és Fischler József.

Üvegesek: Novák J. C., Beno József, Prohaszka János, Rosenfeld L., Farkas Károly és Baaden Lenárt.

Kosárfonók: Annau József, Theisz József, Theisz Károly és Niszter János.

Kádárok: Albricht István, Götten János, Vukov János, Vukov Jęfta, Theisz Ferenc és Nasztics Szima.

Kefekötők: Vilmos János, Teichner Laura, Pollák Nándor és Wesp Máttyás.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől délután 5 óráig; ugyanazon napokon este 1/2-6-tól 1/2-8-ig urak részére is. A kádfürdő egész nap este 7 1/2 óráig nyitva marad.

Fogműterem. Erdélyi Mór fogtechnikus, a Korona szálloda mellett.

- Április 15. Torontálvármegye rendkívüli közgyűlése.
- 15. Az 1903. évi országgyűlési képviselőválasztók névjegyzékének kiigazítása.
 - 17. A kiskömlői tejszövetkezet közgyűlése.
 - 19. Gyógyszerészek járásgyűlése d. e. 10 órakor a Rózsa-szálló termében.
 - 20. Iparkiállítás rend. bizotts. ülése d. e. 11 órakor az ipartestület helyiségében.
 - 26. A nagybecskereki Lloyd-társulat közgyűlése.

A közigazgatási bizottság ülése. Torontálvármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartotta rendes havi ülést, melyről holnap közöljük részletes tudósításunkat.

Uj szabályrendelet a kórházakról. A belügyminiszter értesítette Torontálvármegye törvényhatóságát, hogy a kórházakról, gyógyintézetekről, üdülő házakról és gyógyíthatatlan betegek menedékhelyeiről az egész országra vonatkozó új szabályrendeletet bocsatott ki, amely a kórházaknál és más hasonló gyógyintézeteknél eddig tapasztalható hiányokat pótolja és a kórházakon élősködő állbetegyek üzelmeinek meggátlását célozza.

A szabad lyceum utolsó estéje. A nagybecskereki munkásképző- és társas-egylet helyiségeiben vasárnap este volt az utolsó szabad lyceumi felolvasó este. Dr. Várady Imre olvasott föl, folytatván a történelmi sorozatos elő-

adásokat s érdekesen fejtegette a reformkorszakot. A nagy tetszéssel fogadott előadás után dr. Grandjean József polgármester, a szabad lyceum elnöke mondott záróbeszédet, melyben vázolta a szabad lyceumi előadások menetét, kiemelte azok kulturális hatását s köszönetét fejezte ki az előadóknak. A polgármester beszédét meleg óvációval fogadták, mire táncal egybekötött kedélyes estély következett, melyen nagy közönség élvezettel szórakozott. Az estély táncal végződött, melynek természetesen csak a hajnal vetett véget.

Két hitelszövetkezet egy napon. Mult vasárnap egyszerre két helyen is, Tisza-Szent-Miklóson és Jázován alakult gazdasági szövetkezet. Az előbbi helyen a községi jegyző Lázár Péter és ftdő Oláh Mihály r. k. plébános, az utóbbi helyen Hatz Kálmán jegyző és Mészáros Pál községi bíró voltak a kezdeményezők, kik fáradhatlan buzgalommal törekedtek eszméjük megvalósítására és célt értek, dacára hogy községük lakossága a Cseszka-féle banknál szenvedett veszteségek következtében a szövetkezetbe való belépéstől mindaddig huzódzott, míg annak sokoldalú hasznos voltáról meggyőzve nem lett. A tiszaszentmiklósi gazdasági szövetkezet elnökévé Mundloch Jakabot, h. elnökévé Hirschl Ábrahámot, igazgatókká: Buják Emilt, Keeskes Mihályt, Ruzsa Antalt, Miskovits Milost, Nedomácski Mihályt és Konrád Józsefet, felügyelő-bizottsági tagokká pedig: Oláh Mihályt (elnök), Lázár Pétert, ifj. Ripsá Jánost, Klein Bernátot választották meg. Jázován a szövetkezet igazgatósága így alakult meg: Mészáros Pál (elnök), Zsarka B. András, Baron Dávid, Reder Péter, Piri András, Fadjas Antal és Csányi János, a felügyelő-bizottság: Hatz Kálmán, Pozsár Antal, Horváth István és Mezei Antal, Mindkét szövetkezetnél közel kétszáz üzletrészt jegyeztek a tagok. Az országos központi hitelszövetkezetet a fent említett alakulásoknál Poroszkay Béla, a vármegyei központi hitelszövetkezet elnöke képviselte.

Zendülés Kis-Öszön. Szomorú hírek érkeznek Kis-Ösz községéből, amelynek képviselő-testületében legutóbb egy oly párt kerekedett fölül, mely folytonos izgatásai által nemcsak hogy megakasztja a községi tanácsban annak békés tárgyalását, hanem legutóbb valóságos zendületeket idézett fel. Ezen egyenlenségek előzményei a következők: Kis-Ösz község urbéri legelője a község nevére volt telekkönyvezve, de minthogy az az urbéreszek tulajdonát képezi, ezek annak átíratását kérték és midőn az közigazgatási uton tőlük megtagadtatt, bírói uton szereztek érvényt eziránti jogaiknak. A közbirtokosság szabályszerűleg szervezkedett és ügyeit a birtokossági tanács által vezetetti. Mindezekbe Kauten Jakab, a községnek egyik izgága természetü lakosa nem akart belenyugodni, hanem két év óta makacsul perlekedik azon célból, hogy az urberi legelő a községnek adassék vissza. Sőt ő és elvtársai annyira is mentek, hogy a földtulajdonosok ellen a nagy számban levő zselléreket felizgatják, kik többségben lévén, a képviselőtestületi üléseken folyton a legelőpert hozták, minden más tárgyalást mellőzvé, napirendre és ott izgága viseletük által a parasztagdák és zsellérek között a jó egyetértést teljesen megzavarják. Mikor pedig a közbirtokosság legutóbb kimondotta, hogy a földdel nem bíró zsellérek az urbéri legelőre hajtott marhák után kétszeres legelődíjat tartoznak fizetni és a fizetni vonakodóktól azt e napokban be akarta hajtani, annyira mentek, hogy a zselléreket ellentállásra bujtották, úgy hogy vagy 200 asszony gyűlt össze, kik a végrehajtókat locsoló, serpenyő és fazék csörömpöléssel fogadva kigunyolták azokat. Erre az előjáróság esendőrököt kért, de a felbőszített nép ezeknek is ellenszegült és csak az előjáróság tapintatos eljárásának köszönhető, hogy a karhatalomnak nem kellett fegyverhez nyulnia. Gyertyánffy Dénes, a perjámosi járás főszolgabírája megtette a szükséges intézkedéseket, hogy az ily esetek ne ismétlődjenek.

A nagybecskereki kereskedő ifjak estélye. A kereskedő ifjak egylete szombat este hangversenyyel egybekötött táncestélyt tartott a Korona szálló nagytermében. Az estély mindenféleképp igen szépen sikerült. S míg az elismerést készséggel adjuk meg a rendezőségnek a műsor összeállításáért s az est sikeréért, addig nem mulaszthatjuk el figyelmébe ajánlani, hogy máskor legyen tekintettel a nehéz viszonyok közt küzdő magyar szintársulatra, mert bizony a Korona szálló zsufozásig megtelt terme

sok embert visszatartott szombat este a színház-tól, mely meglehetősen üresen maradt. Az est jókedvét és sikerét megalapította és biztosította mindjárt az első szám, mely alatt dr. Kardos Samu pompás humorral megírt csevegése élénk derűségben tartotta a közönséget. Utána Fischer Rózsika kisasszony Liszt VIII. rapszodiáját játszotta zongorán szép technikával, meglepő intelligenciával és érzéssel, könnyedén, ügyesen győzve a darab nehézségein. Majd Nickyné Ilona urnó, a szintársulat kiváló hősője lépett az emelvényre és elszavalta Kis József „Jehovájá”-t oly művésziiesen, a költemény minden sorát, szavát át-érezve oly megkapóan és meghatóan, hogy a jelen voltak a páratlan szavalatot sokáig nem fogják elfelejteni. A komoly után most humoros következett, de nem szóban, hanem zongorán. Grünbaum Arnold ért hozzá, hogy játékkal a legkényesebb igényeket is kielégítse és hogyha akarja, mint ahogy szombatn akarta. Ötleivel, játékkal a közönséget folytonos jókedvre hangolja. Ötödik szám Jokly Irma kisasszony éneke volt, ki Gumbert „Mein Lied”-jét énekelte szépen, hatással, ami különben természetes is, amihez a mi közönségünk hozzá van szokva, mert Jokly kisasszony énekét mindig szívesen és élvezettel hallgatjuk. Várady Antal melodramája „Petőfia Hortobágyon” fejezte be a műsort. A költeményt dr. Láng Béla szavalta hatással, a szavalatot hegedűn László Jenő, zongorán Deutsch Alfréd urak kísérték kitünően, tetszést aratva. A sikerült hangverseny után reggelig tartó tánc volt.

Községi előjárók választása. A módosi járás községei most választják egymásután új előjáróikat Steinbach Antal főszolgabíró elnöke alatt. Folyó hó 8-án volt az előjáróság választása Csávason, Fodorháza és Gaádon, a mely aktus mind a három helyen a legpéldásabb rendben folyt le. Községi bírák lettek Csávason Hubert Péter, Fodorháza Jungheim György, Gaádon Nikolin Zsiva. Keresztesen folyó hó 12-én volt a választás, míg Káptalanfalván folyó hó 18-án lesz az előjárók választása.

Gyilkosság az Aradáci-utcában. Szomorú kimenetelű verekedés vetett véget tegnap este fél 11 órakor az Aradáci-utcában levő Hiller korezmában táncoló ifjuság jókedvének. Tegnap este ugyanis néhány német legény ült egy asztalnál, csendesen itogáltak, nézték a táncolókat. Később szerb mesterlegények jöttek oda, akik miután ülőhely már nem volt, állva hajtogatták a sörs poharakat és közben szerbül énekeltek. A németek nem akarták tűrni a szerb nótázást és hangos közbekiáltásokkal adtak nemtetszésüknek kifejezést. A szerbek fel se vették a közbekiáltásokat s tovább énekeltek. A német legények mindig hangosabb és mindig gorombább közbekiáltásokat hallattak. A szerbek végre türelmüket veszítve feleselni kezdtek s a szóval-tás mindinkább izgalmasabb lett. A német legények között volt egy Gruszling Fülöp nevű híres verekedő. Eddigi szerepléséhez híven most sem lévén barátja a sok szószaporításnak, széket ragadott és azzal megtámadta a szerb legényeket. Erre aztán általános verekedés támadt. Az egyik szerb legény, Steva Mojszin, 16 éves eszmadia legény előrántotta dikicsét és nem nézve barátot, ellent, szurkálni kezdett. A vele levő Zsivoin Gruin és Misa Gyekin pedig botokkal kezdtek operálni. Persze a német legények sem maradtak tétlen. Egy német legény szintén bicskát vett elő és mikor már nem győzte ököllal a munkát, bicskázott. Nemsokára már valóságos vértócsa keletkezett a táncteremben és mindig dühösebbek lettek a verekedők, úgy hogy az odasiető rendőrök csak nagy erőfeszítéssel tudták a dühöngőket szétosztatni. Steva Mojszin ekkorra már több legényt megszurkált, köztük Balogh Lajost, Schubert Mihályt és Jánost és Gruszling Fülöpöt. Gruszling olyan súlyos sebet kapott, hogy ma reggel 8 órakor bele is halt sebébe. Balogh Lajos később Mojszintól el bírta venni a kést és azzal magát a gyilkost is jobb combján megsebesítette. Az agyonszurt Gruszling holttestét ma délután 3 órakor boncolták föl, a boncolás eredménye azonban eddig ismeretlen. A rendőrség Steva Mojszint természetesen le-tartóztatta.

A magyarok veresége Nagykikindán. A nagykikindai képviselőtestületi tagok választásának eredménye nagy feltűnést keltett. A szerbek győzelméről és a magyarok vereségéről beszél az egész Nagykikinda. A csütörtökön megtartott választáson 50 képviselőből egyedül dr. Ebner

Alajos esperesplébános jutott be a magyarság részéről a képviselőtestületbe. Mint a „Torontáli Közlöny” írja, dr. Ebner tagsági jogáról lemondani szándékozik.

A sárkányok és a villamos világítás. A sárkány, ez a regekorbeli állat ma csak úgy kerülhet össze a legmodernebb vívmánnyal, ha papírból van. A papírsárkány nagyon ártatlan alkotmány ugyan s csak a gyerekek mulatoznak vele ilyenkor tavasszal, de azért mégis csinálhat kellemetlenséget. A városban szállodgáló papírsárkányok ugyanis minduntalan beleakadnak a villamos vezeték drótaiba, azokat összehúzzák, meglazítják s így a villamos világítást akadályozzák. Az illetékes körök most felhívják a szülőket, hogy ne engedjék meg gyermekeiknek, hogy a város belső területén sárkányokat eregessenek, hanem olyan helyen mulassanak ezzel, ahol a mesebeli szörnnyeteg kóros papíros utóda nem jön össze. A sárkányok a város belsejében eáltalán szaporodni, megeshetik, hogy valamelyik csillagatlan este ráborul városunkra az egiptomi sötétség, vagy másként szólva a villamos lámpák megtagadják a szolgálatot. A sárkányok megrendszabályozására különben a rendőrségnek is gondja lesz.

A Béga vizállása.

A temesvári folyammémőkéség jelentése szerint április 14-én a Béga vizállása a következő volt:
Temesvár 0+ 4 cm. apadó.
Nagybecskerek 0+ 70 cm. apadó.
Títel 0+ 424 cm. áradó.

Színház.

* **Balaton rege.** Restelve írjuk le, de Herczegh Ferenc legújabb darabja üres padok előtt került színre. Hogy így aztán a szereplők sem játszottak valami nagy ambícióval s a darabnak nem volt sikere — ki csodálkozhatnék rajta? Pápai deli szép Mátyás volt, de arra még fizikai ideje sem lehetett, hogy a szerepbe elmélyedjen. A boszímre hatalmas Kinizsije úgy kitünő maszkjával, mint jellegzetes játékánál fogva teljes elismerést érdemel. Igen jó volt Szilassi Juliska mint Sió, ellenben Gerőfi Ilonka egészen elejtette Benigna hálás szerepét. Madas Pista jókedvű jokulator volt, talán a kelleténél is jobb kedvű. Dicséretet érdemel Nagy Mariska tüzzel pattant molnárnéja is.

* **Az anyaföld.** Géczy szocialista darabja sem vonzott tegnap nagyobb közönséget. Ugy látszik, a harmadfélhavi évad mégis csak túl hosszú Nagybecskereknek, mert a legérdekesebb darabnak sem akad már hallgatósága. Az előadás igen jó volt s a csekély számú közönség szívesen tapsolt Mezei, Nickyné, Fodor, Pápay, Madas kitünő alakításainak, valamint Berezik Margit és Viola szépen énekelt népdalainak.

* **Nickyné jutalomjátéka.** A társulat kitünő tragikája, Nicky Ilona holnap kedden veszi ki jutalomjátékát, mely alkalommal színre kerül Sardou hatásos drámája „Fedora”. A páholyok és zártkörűek legnagyobb része már tegnap elment, Ez lesz egyuttal a Földesséi-társulat bucsuelőadása.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése április 14-én.
— Távirati tudósítás. —

Budapest, április 14.
A képviselőház mai ülésén folytatták a vallás- és közoktatási tárca költségvetésének tárgyalását.
Az első felszólaló Ballagi Géza volt, aki hatásos beszéddel érvel a költségvetés mellett.
Benyovszky Sándor gróf a költségvetés ellen beszélt.
Werner Gyula a szász iskolákat támadja. Tényekkel bizonyítja, hogy a szász iskolákban Magyarországot Horvátország után helyezik. Bizik abban, hogy Széll Kálmán politikája orvosolni fogja ezt a helyzetet. A költségvetést elfogadja.
Krasznay Ferenc megdöbbenőnek mondja, hogy Werner ilyen támadás keretében talál dicséretet Széll Kálmánra.
Vertán Endre a költségvetés ellen

szólt, Bauer Antal pedig mellette mondott szép beszédet.

Ezután Bernáth Lajos és Hellebrondt Géza beszélnek a költségvetés ellen.

Tisza István gróf a királynál.

Budapest, április 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből jelentik, hogy a király Tisza István grófot ma külön kihallgatáson fogadta.

Az iglói mandátum.

Budapest, április 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az iglói mandátum ellen beadott petíciót ma kezdte tárgyalni a kuria. Ítéletet eddig nem mondtak.

A kézdívásárhelyi választás.

Budapest, április 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kézdívásárhely szabad- elvűpártja ma tartott gyűlésén képviselőjelöltül báró Szentkereszty Bélát kiáltotta ki nagy többséggel. A választás szerdán lesz.

Az új országház.

Budapest, április 14. (A „Torontál” ered. távirata.) Széll Kálmán miniszterelnök, Apponyi Albert gróf házelnök és Csávossy Béla háznagy ma megtekintették az új országházát s megállapodtak, hogy annak belső elrendezésében, különösen az újságírók érdekében több változtatást fognak elrendelni.

A lipótvárosi kaszinó közgyűlése.

Budapest, április 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) A lipótvárosi kaszinó d. e. 11 órakor folytatólag közgyűlést tartott a kaszinó nagytermében. Közgyűlést dr. Ballay Lajos miniszteri osztálytanácsos, a kaszinó ideiglenes elnöke nyitotta meg nagyszabásu beszéddel. Utána szavazatszedő bizottságot küldtek ki. Több felszólalás után az indítványok következtek. Elnök indítványát, hogy a kaszinó évente 3000 koronát fordítson művészek pártolására, elfogadták. Elfogadták továbbá Márton Miksa dr., Weisz Ödön dr. és Herczeg Oszkár dr. kisebb indítványait, mely után elnök a közgyűlést berekesztette s szavazásra került a sor. A szavazás eredménye az volt, hogy a kaszinó elnökévé Dóczy Lajos bárót, alelnökévé pedig Ruszt Józsefet választották meg.

Körber Budapestben.

Budapest, április 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből táviratozzák: Körber miniszterelnök holnap Budapestről ide érkezik.

A Petőfi társaság Brassóban.

Budapest, április 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Petőfi társaság tegnapi ülésén elhatározta, hogy május 19-én Brassóba rándul s ott felolvasó ülést tart.

A két milliós pör.

Budapest, április 14. („Torontál” ered. távirat.) Nagy Ákos két milliós hagyatéki pörének tárgyalását ma kezdték meg.

Új híd a Dráván.

Budapest, április 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Illetékes körök részéről már a múlt évben megtették a műszaki vizsgálatokat, hogy a Barcs és Theresienfeld közötti rozoga fahíd helyett egy új, kocsiközlekedésre alkalmas vashidat építsenek. A hidépítés munkálatait a napokban meg is kezdték. A hidépítés mintegy két évig fog tartani.

Szocialista forrongás Belgiumban.

Budapest, április 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Brüsszelből táviratozzák: La Lonoiere a „szocialista gárdának” elnökét elfogták. Az 5. gyalogezredet Antwerpenbe rendelték. Polgárőrség járja be a város utcáit.

Budapest, április 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Brüsszelből táviratozzák:

A polgármester felhívást bocsátott ki, a melyben a békés polgárokat sürgősen felszólítja, hogy ne keveredjenek a gonosztevők közé, akik néhány nap óta megsemmisítik a magántulajdont és fenyegetik az életbiztonságot.

Budapest, április 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Brüsszelből táviratozzák: Midon Van der Velde képviselő ma néhány ember kíséretében távozott a kamarából, több munkás kísérte. A rendőrség a munkásokat széjjel kergette és a képviselőt letartóztatta.

Budapest, április 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Lüttichből jelentik: Ma este 3000 emberből álló tüntető tömeg vonult át a városon. A magánházak ablakait beverték. A népgyűlésen heves beszédeket mondtak a kormány ellen.

Nagy vihar Berlinben.

Budapest, április 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Berlinből táviratozzák, hogy ott ma óriási vihar dühöngött, mely sok pusztítást vitt véghez.

Az angol-bur békétárgyalás.

Budapest, április 14. (A „Torontál” ered. távirata.) Pretoriából sürgönyzik: Schalk-Burger, Botha Meyer Lukács, Delarey, Stein és Dewet ma reggel külön vonaton Klerksdorból ideérkeztek.

Határidő-üzlet.

Budapest, április 14. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) Készáruban a forgalom élénk. Az árak szilárdak. Ügyletek csak buzával kötettek 4000 mm. erejéig. Déli záratkor a jegyzések a következők voltak:

Table with 2 columns: Item and Price. Buza 1902. áprilisra . . . 9.28—9.29, „ 1902. októberre . . . 8.01—8.02, Rozs 1902. áprilisra . . . 7.28—7.30, Tengeri 1902. májusra . . . 5.06—5.07, Zab 1902. áprilisra . . . 7.12—7.14

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Nagybecskerek, hétfő, április hó 14-én:

KATALIN.

Operette 3 felv. Irta: Dr. Beldi Izidor. Zenéjét szerző: Fejér Jenő.

Személyek:

Table listing cast members and roles: Katalin, cárnő — — — — — Berezik Margit, Gróf Guracsky, államtitkár — — — — — Szabó Pál, Buranoff Iván, herceg — — — — — Ács József, Gróf Sunderland, kincstárnok — — — — — Pápay Antal, Troikoff Fedor — — — — — Madas Pista, Ivanoff Alexis, pohárnok — — — — — Fodor Oszkár, Chevalier Telemaque Fronzas de Lansac — — — — — Kovács Andor, Duplessis Germain, hadnagy — — — — — Lévy Margit, Anica, kodvess — — — — — Szilasi Juliska, Sunderland grófné — — — — — Gerőfi Ilonka, Buranoff Olga, hercegné — — — — — Hécezy E., Gregor, klastromfőnök — — — — — Viola József, 1-ső } tisztt — — — — — Hajnal, 2-ik } — — — — — Iván Sándor, Örmester — — — — — Hajnal

Kezdeté 8 órakor.

Holnap, kedden, április hó 15-én utolsó előadás: Niczkiné Ilona jutalomjátékául:

FEDORA.

Sardou színműve.

HIRDETÉSEK.

Meghívás.

A községi alkalmazottak rokkant és nyugdíj-szövetkezete Torontál-Tordán a község-házánál 1902. évi május hó 4-én delelőtt 9 órakor

közgyűlést

tart, melyre az alapszabályok 58. és 73. §-ai értelmében a tagokat tisztelettel meghívja.

Tárgy:

A nagybecskereki kir. törvényszék 2498/902. ker. számú végzése folytán az alapszabályok módosítása, illetve megváltoztatása.

Torontál-Tordán, 1902. évi április hó 11-én.

(326—1.1)

Az igazgatóság.

391/I. sz. 1902.

323-3.2

Hirdetmény.

A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur az 1902. évi január hó 22-én kelt 91737/901. számú rendeletével az alább felsorolt munkálatok helyreállítását és pedig a starcsovai állami iskola és melléképületek létesítését 21542 kor. 63 fillér, a starcsovai iskola épület kibővítését és melléképületek létesítését 5405 kor. 90 fillér. Összesen 26948 korona 53 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok kivitelének biztosítása céljából az 1902. évi április hó 30-ik napjának d. e. 11 órájára az alólírott hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 11 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bánatpénz (vagy a bánatpénznek az állampénztárnál történt letételét igazoló pénztári nyugta) csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponkint megtekinthetők.

A 21542 korona 63 fillérrel előirányzott főépülethez a téglán kívül szükséges összes anyagokat Starcsova község 600, szóval hatszáz koronáért szállítja vállalkozónak.

M. kir. államépítészeti hivatal.

Nagybecskerek, 1902. évi április hó 3-án.

A hivatal főnöke:

Faur,
kir. főmérnök.

Horvát-Kécsa község előljárósága.

146. kig. sz. 1902.

322-3.2

Hirdetmény.

Horvát-Kécsa község alólírott előljárósága részéről közhírré tétetik, hogy a község határában gyakorlandó vadászati jog 1902. évi augusztus hó 1-től 1908. évi július 31-éig terjedő 6 évre árverés útján f. évi május hó 10-én d. e. 9 órakor Horvát-Kécsa község háza üléstermében bérbe fog adatni.

Az árverési feltételek az árverés napjáig Horvát-Kécsa község előljáróságánál megtekinthetők.

Horvát-Kécsán, 1902. évi április hó 11-dikén.

Nicka,
jegyző.

Mixich Imre,
bíró.

Fogműterem!

A n. é. közönség szives tudomására hozom, hogy fogműtermemet megnyitottam és a szakmamba vágó munkálataimmal naponta 8-12 óráig és 2-6 óráig allok rendelkezésére.

Erdélyi Mór,

fogtechnikus
Korona szálloda mellett.

Telefon
163.

Telefon
163.

OLCSÓ
ÁRAKI

OLCSÓ
ÁRAKI

LEGUJABB DIVATU
PÁRIZSI ÉS BÉCSI NŐI
KALAPOK

Napernyők, illatszerek

Uj divatu

nyakkendők és férfi-ingek.

CSIPKÉK, SZALAGOK.

Több kerékpár feltűnő olcsón.

Mersdorf Péter

NAGYBECSKEREK

2 utcai és 2 udvari szobából álló lakás mellék-helyiségekkel együtt, elköltözés miatt jutányosan kiadó. Melencei-u. 32. sz.

(296-8.8)

262. B. v. k. sz. 1902.

324-1.1

Árverési hirdetmény.

Közhírré tétetik, miszerint a tekintetes módosi kir. járásbírósnak 1901. évi Sp. II. 689/3. számú végzésével megkeresett tekintetes nagybecskereki kir. járásbírósnak 1902. évi V. 160. szám alatt kelt végzése folytán Krsztics János módosi lakos részére Stark Bernát és neje nagybecskereki lakosnál 145 kor. és jár. iránti kielégítési végrehajtás útján 1902. évi március 10-én lefoglalt 2378 koronára becsült butorokból álló ingóknak alperesek lakásán Nagybecskereken bírói árverésen készpénz fizetése mellett leendő eladatása 1902. évi május hó 1. napjának d. u. 4 órájára tüzetett ki az 1902. évi V. 160/2. sz. a. k. végzés alapján.

Együttal felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtható követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, de az, ha részükre a foglalás korábban eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, ugy az esetben is, ha elsőbbségük bérleti vagy haszonbérleti viszonyon alapszik és ezen törvényes zálogjoguk a végrehajtási jegyzőkönyvben meg van ugyan említve, azonban a követelés összege ugyanott kitüntetve nincs, miszerint az 1881. évi LX. t.-c. 111. §-ához képest elsőbbségüket az árverés megkezdéséig alólírhoz egy példányban írásban adják be, avagy szóval jelentsék be annál is inkább, minthogy későbbben bejelentett elsőbbségek végrehajtható kielégítését nem gátolván, igénylik a vételár fölölsegére fognak utasítani.

Kelt Nagybecskereken, 1902. évi április 9-én.

Kiss,

kir. bír. végrehajtó.

Legujabb

divatu férfi ruhákat készít

ADAMKO F.

szabó-mester Nagybecskerek (Nicky-utca)

Dus választék különféle szövetekben

Más helyen vett szövetekből is legnagyobb készséggel készíttetnek öltönyök, felöltők stb.

Ruhatisztítások és javítások a legpontosabban eszközöltetnek.

260-10.4

של פסח

Van szerenésém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy az összes husvétii cikkek, egymint: cukor, kávé, szilva, bor, szilvórium, törköly-pálinka stb. stb. kitűnő minőségben nálam kaphatók és kérem szükségletét nálam fedezni, előre is biztosítva a n. é. közönséget a legpontosabb és legolcsóbb kiszolgálásról.

Kiváló tisztelettel

Klein Samu,
Nagybecskerek.

(325-6.1)

Keresek kisebb házat három szobával, kerttel évi bérbe.

Bővebbet a kiadóhivatalban 303-x.5

A legjobb magvak.

A legjobb fák. A legszebb virágok.

Mind a saját nagytenyésztésemből.

Tavaszi ültetésre különösen ajánlom az én elite nemes fajú I. osztályu

óriási spárga csemetéimet,

kitartós kerti virágaimat stb.

A dusan illusztrált és körülményesen leíró árjegyzéket, mely némely kerti könyvet pótol, minden érdeklődő kérelmére bérmentve megküldöm.

Mühle Vilmos,

cs. és kir. udvari szállító, Temesvár.